

TELEGRAFUL ROMÂN.

Are Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond.

Recensemântul proxim.

Factorii legiferanți ai țerii noastre au votat pe la finea anului trecut legea privitoare la un nou recensemânt al populațiunii, care conform dispozițiunii ministrului de comerț luate în săptămânile trecute va avea să se facă în tota țera la 31 Decembrie a. c.

Și cum o asemenea numărare este împreună cu adunarea de tot felul de date statistice, finalizarea acestui operat, încredințat biroului central de statistică, o așteptă cu mare nerăbdare toți, câți se interesează de mersul afacerilor noastre; și cu drept cuvânt, pentru că nu există statistică de mai mare importanță și mai însemnată atât din punct de vedere politic cât și social și economic, ca și statistica privitoare la populațiune și la diferitele momente ale dezvoltării sale.

Unde statistica se face de oameni conștienți și călăuziți de constatarea adevărului și realității, acolo datele statistice trebuiesc privite de *adevăruri științifice* și de temelii, pe baza cărora cu siguranță se pot trage felurite concludiuni mult instructive, pentru constatarea situațiunii poporului din multe puncte de vedere și se pot trage înveștături pentru viitoriul populațiunii.

Sporirea populațiunii este totdeauna semnul bunăstării unei țări. Unde sporirea e normală, acolo starea economică și socială a poporului este sănătoasă și înfloritoare; din contră în țeri copleșite de decadență morală și economică stagnează înmulțirea sufletelor. Bunăstarea, îndestularea ori anii rei și nemulțumitorii, se reoglindează totdeauna în creșterea ori decreșterea locuitorilor.

În toate țerile bine organizate cu drept cuvânt se pune mare pond pe recensemântul populațiunii și au devenit us, să se dispună în fiecare deceniu o numărare nouă, ca astfel din deceniu în deceniu să știm cum stăm. La noi

însă numărarea accentuată are importanță specială, emanată din caracterul poliglot al țerii și din referințele etnice ale populațiunii din țera.

Interesul acestor naționalități este să arete lumii, că sunt popore vitale, cari în butul tuturor greutăților, cu cari se luptă, *dan înainte, se desvôlta pe toate terenele*, dar mai ales sporesc cu numărul. Ori cum s'ar presenta celelalte referințe ale unui popor, numărul trage mult în cumpănă. Vorba lui *Lăpușeanu* cu „*proști, dar mulți*” aici iasă la ivelă în adevărul ei înțeles. Material se fie; se află apoi bărdășul înțelept, care din masa ori cât de brută se cioplăscă obiectul frumos și artistic. Azi d. e. toți domnitorii mari se bat după sporirea numărului supușilor, fie chiar negrii ca ciaoșii sau și sâlbatici, numai numărul se se sporăscă. Razele civilizațiunii lucră azi cu forțe mult mai mari, decât ca să nu se pôtă impune tuturor.

Interes avem deci cu toții a contribui și stăruim din parte-ne, ca datele statistice, ce se vor aduna să ne prezenteze așa cum suntem și câți suntem și să nu pierdem pe nici unul din turma nămului, nici chiar pe servitorul îndepărtat aflător în serviciul străinilor, cari vor căuta a-l presenta de neromân.

Datele aceste statistice vor contribui mult la formarea convingerilor acelor factori, cari conduc destinele țerii. De un popor dovedit de *vital se* va tină cont pretutindenea; ér un popor în decadență va fi destinat a forma materialul brut pentru sporirea conlocuitorilor mai vitali și mai vrednici de traiu. Și în lupta pentru existență, sprijinită de forța statului, cel mai slab și destinat la mórte va trebui să succumbă.

Datele statistice anterioare, — deși nu avem în ele deplină încredere, fiind adesea intenționat falsificate în defavorul nostru — totuși ne-au prezentat de un popor cu viață, care dă frumos înainte.

Să sperăm, că și operatul proxim va trebui să constate sporirea și deci importanța noastră, ca element constitutiv al acestei patrii.

Fiind actuală această chestiune, nu va fi fără interes a reînprospăta unele date privitoare la statistica trecutului.

Recensemânt mai temeinic s'a făcut la anul 1869. Atunci numărul sufletelor din Ungaria — fără Croația — a făcut 13,561,000. În 11 ani, până la 1880 abia a crescut populațiunea la 13,728,000. Acest mers încet prezenta o stare de decadență, cum nu mai era în tota Europa, afară de Franța. Sporiul atât de încetinel a provenit firesc din numărósele calamități și epidemii pustiitoare, cari au băntuit țera.

Acastă stare nefavorabilă a scos la ivelă părerea, că facultatea de sporire a populațiunii din Ungaria e slabă și mică.

În proximal deceniu, dela 1880 până la 1890 s'a ridicat numărul sufletelor la 15,133,000; deci în cifră mediă sporirea e de nouăori mai mare, ca în deceniul anterior. Procentul de sporire se apropie în acest timp de 1 la an.

În asemănare cu Austria sporirea a fost între anii 1880—1890 în Ungaria mai mare, deși mai înainte Austria ne-a întrecut totdeauna. Așa dela 1851—1891 populațiunea Ungariei s'a sporit cu 65 tot la 10 mii, a Austriei cu 76.

Interesante se prezintă și datele mai speciale. D. e. între anii 1880—1890 populațiunea Ungariei s'a sporit cu 98 la 10.000 de locuitori, în general luat. La locuitorii dintre Tisa și Dunăre, unde locuiesc în mase mai compacte rassa maghiară, sporirea a fost de 163 la 10.000. Între Tisa și Mureș această cifră scade la 103; ér în Ardeal la 78, în părțile nordice ale Ungariei la 71. Pe baza acestor date se constată, că în cei din urmă 40 ani numai Rusia și Anglia a putut arăta o așa cifră mare de sporire, ca și Maghiarii de pe pustă.

În 1890 Maghiarii au format 48.6% din populațiunea țerii, ér noi Românii 15%. În combinație cu Austria la anul 1850 populațiunea din Ungaria a dat 42.93% din populațiunea monarhiei întregi; în 1869 s'a ridicat proporția la 43.26; în 1880 a scăzut la 41.57; ér în 1890 s'a urcat abia numai până la 42.26%.

Dacă starea populațiunii din Ungaria va fi fost normală în deceniul ultim, pe baza sporirii din deceniul anterior, ne putem aștepta, că populațiunea după noul recensemânt va fi vre-o 16¹/₂ milioane, fără Croația.

Barem de-am forma noi Românii acum nu 15% din populațiunea întregă, ci vr'o 18—20.

Petrecerea Monarhului între Poloni. Un deosebit favor a arătat față de Poloni Majestatea Sa Monarhul cu ocazia primirii deputațiunilor în *Iaslo*, lăudând înuta lor loială în Reichsrath și asigurându-i, că se va îngriji de înflorirea Galitiei. Majestatea Sa a adresat dlui *Jávorski*, fost deputat în reichsrath și president al clubului polon următoarele remarcabile cuvinte: „*Disolvarea parlamentului și ordonarea nouelor alegeri formeză ultimul mijloc constituțional, pe care l-a întrebuițat guvernul*”. Cuvintele acestea se discută viu în pressă și se crede, că cu ajutorul polonilor cabinetul Körber ar avea speranță se câștige majoritatea în contra Cehilor.

Dotățiunea clerului. La ministóru de culte, precum anunță ziarele din capitală, au terminat cu stabilirea definitivă a congruei preoților acatolici. Din vr'o 2 mii și jumătate de acte referitoare la întregirea dotățiunei parohiale s'au restituit mai mult de 1000 autorităților competente bisericești spre completare. Emendările necesare trebuie făcute în grabă, așa că până la finea anului eurent afacerea întregirii venitelor preoțești va fi în mod definitiv resolvită.

FOIȚA

„Frasele omului” și „adevărurile istoriei”.

Prețuita noastră din Blăși *Unirea*, în n-rul său 34 din 25 August a. c. sub titlul: „*O constatare prețioasă*”, reproducând din „*România Jună*”, *bucureștenă*, o sentință asupra metodelui, cum Grecii au desnaționalizat mulțime de Români și de Albanesi, subliniază puternic următorul enunțat: „*și tot rēul acesta este a se atribui religiunii ortodoxe*”. Adaugă apoi din a ei parte prețuita Blășiană:

„*Recomandăm această „frasă” tuturor acelor, cari stau se-și dee capul, că singură numai Biserica ortodoxă pôte se conserve naționalitatea unui popor*”.

„Contraria juxta se posita magis elucescunt”, zic eu, din a mea parte.

Au făcut bine frații dela „*Unirea*”, punând față în față aceste două „*frase*” contrare. Ele sunt demne una de alta, în tota privința.

Dar cestiunile mari prin frase nu se deslăgă, ci se înurcă. Durere, că de ani cam 200, toate încercările d'a deslega marea noastră cestiune națională-bisericească, sau mă-

car și numai de a-o lămurii și limpezi fără preocupățiune, aprópe mai numai cu frase și prin frase s'au făcut! Pe când spre acest scop mai sunt și date istorice positive eclatante, mai sunt și ipotezele admise de critică, toate împreună convingătoare și fără de frase.

De această convingere fiind, am aflat de lipsă, din acest incident, a reflecta, spre lămurirea, completarea și justa aprețiere a adevărului, la următoarele date istorice și argumente logic combinate, dóră chiar astăzi, în epoca conglomeratelor noastre miserii — mai vórtos oportună.

Nu Biserica ortodoxă, dar nici o religiune pozitivă din lume, în sine luată, nu pôte se conserve naționalitatea și prin această se asecure dezvoltarea și prosperarea populații credincioși, decât numai și numai prin caracterile firme, luminate, sincere, zelóse și absolut devotate binelui public — ale fruntașilor conducători ai săi.

Dar fruntașii conducători ai poporului sunt și ei *ómeni*, ér omului, și resp. *nămului omenesc* sunt inerente, ca ereditate naturală, așa puté zice ca *păcat original* — *egoismul*, din care se nasce *lăcomia*, cari împreună nase ambițiunea păcătoasă, *pururea próstă*, cari împreună împing la *abus*, *abus de valóre și putere*. Aci zace rēul, care prin însa-și firea sa

mereu crescând, nefericește neamurile, nemulțamește și turbură și surpă societățile constituite și organizate, așa numite state publice!

Puțini, de tot puțini și rari sunt muritorii, mult-puțin *scutiți* de acest păcat, și de aceea epocole influențate de atari, sunt cele strălucite, dar cele de tot rare în Istoria lumii noastre.

Și este caracteristic, totuși natural, că acest greu păcat al *abusului de putere* mai peste tot se ivesce și face amar simț — *prin cei de sus*, cei de sórte ridicați în fruntea societăților, fie cele bisericești, sau cele lumești!

Eată un *blăstēm pe capul neamului omenesc*! Spre nefericirea și celor de sus, și celor de jos!!

În lumea creștină, *Grecii* cei dintâii și până în ziua de astăzi au escelat ca speculanți ai Bisericeii; dar nici *Latinii*, anume din seculul al cincilea și șeslea, dela căderea Imperiului roman apusean, *n'au fost mai buni*; au și pățit-o și unii și alții.

Tot cu scopul mai vórtos, de a domni peste cât mai multe popore, esplotându-le, resp. făcând pe sprijinitorii tiranilor lor, — *Grecii* în Orient pe *Latinii* i-au slăbit tot mereu, până se-i eutropăscă în seculii VII și VIII; în Occident în seculii XV, XVI și

XVII Anglii lui *Wicliff*, Boemii lui *Huss*, apoi Germanii lui *Luther* și *Calvin* i-au atacat și vătēmat cumplit; și, nu mai puțin, *Svezii* și *Maghiarii*; érá pe *Grecii* și-au scuturat din spinare mai întâiu *Bulgarii* frașilor Constantin (Ciril) și Metod în sec. IX; ér apoi *Sérbii* *Nemanescilor* în seculii XIII și XIV, sprijiniți și unii și alții de Românii din Balcani, cari și ei simțiau amar cănia grecă în Biserică; la urmă, în modul lor și Muscalii; ca de încoronare a resbunării, Românii părăsind consorțiul slav, tot asemenea apăsător și prin abus împedecător în viață și dezvoltarea națională.

Cine în acest lung și consecinte șir de date istorice nu va vedé procesul și icóna sorții, chiar sórtea *Vameșilor* și *Fariseilor* în Biserica lui Christos! Totuși *Vameșii* și *Fariseii* n'au perit, fruntașii societăților nu s'au înțeleptit, nici moralisat! Ba parcă s'au mai sporit séu înrēit! séu că dóră, prin cutezare órbă, ies tot mai mult la ivelă!

Ori cum ar fi, progres în moralisare nu se face. Dér se mergem mai departe.

Meritul cel mare, cel incontestabil al uniunei bisericești la noi, e și rămâne: *Virtutea și firmitatea*, fie fost și această *instinctivă*, séu intelectuală, prin care primii și principalii aderinți ai ei, la rëndul lor, morțiș au susținut și apērat *Ritul* și *datinele străbune*

Ceva despre psihologia poporului român.

Presupunând acum trăsăturile mai marcante și cele de stil mare, cari probază acest calificativ cu adevărat explicabil dar totuși rușinos pentru poporul nostru, drept lucruri de toți cunoscute din istorie, mie s'ar dați voie a ilustra lucrul — pentru confirmare — cu unele mici, dar destul de caracteristice exemple, de cari — fără nici o alegere — tocmai în acest moment îmi aduc minte.

1. Din 1848 știu următorul caz. Trei sute de mărgineni dintr'un mare sat curat românesc, toți călări și înarmați cu lănci, pornește, sub conducerea notarului și a învățătorului, spre Blaj la adunare. Un chiloman ne mai pomenit de plângeri și vaete din partea mamelor, a nevestelor și a copiilor, îi petrece ca și cum ar fi mers la spânzurătoare. Spre seară călătorii noștri plângând și recriminând asupra conducătorilor, ajung în comuna B..z. și descalică în curtea largă, acum părăsită, a feudalului maghiar, care fugise din castelul său.

Se hrănesc oamenii și copii și pe urmă se dau cu toții la odihnă prin curte. De odată, pe la cina mare, s'aude din castel un sgomot ca de sărituri, ciocniri de vase și isbiri de uși. „Ca un singur om se ridică românii mei, galbeni de spaimă fie-care la calul său și haid' pe port' afară, căci „e dracul în casa aceea“... (Aici se cununa superstiția cu lașitatea). Învățătorul M... le iese fugărilor înainte și deabea îi succede a-i liniști cu promisiunea, că el va dormi cu capul pe pragul ușii de la castel și ast-fel „dracul va trebui să-l iea mai întâi pe el — apoi pe cei-lalți“. Așa și făcu învățătorul M... carele atunci, ca și mai târziu își explicase lucrul așa, că vre-un animal va fi rămas singur în castelul părăsit. Dar dintre ceilalți, câți vor fi închis ochii în noptea aceea?!

Scăpați de primejdie (1), în faptul zilei, vitejii noștri pornesc la drum și ajung fără alt năcaz, pe după amăzi la Blaj. Aci un vuet mare de popor, precum și svonul, că „vin Ungurii“ încremenește pe vitejii noștri și d'abea descălecați, pe când cei 2 conducători se duseseră în oraș, ca să se informeze asupra lucrurilor ce aveau să urmeze, o deputație în frunte cu judele satului L... roiu, se furișă la curtea episcopului L... și cu 100 de galbeni își cumpără dreptul de a se reîntorcede acasă...

Și ast-fel — pe când conducătorii de cu seară se reîntorceau din oraș — poporul trecuse Ciufudul și mâna cu mare zor către casă; iar a doua zi, pe vremea adunării din Blaj, vitejii noștri — re bene gesta își îmbrățoșau nevestele acasă în dragul lor sat P...

Eacă aci tradiționala cumînție, estremul ridicol al iubirii de pace, proverbiala indolență a românului!

2. Alt caz:

Din tragedia ce o numim *istoria patriei* noastre știm, că regele ungar Andreiu II,

orientale, adică naționale, le-au susținut prin grea luptă, cu mari sacrificii, chiar cu martiri!

Drepți și sinceri s'ar fim. Acelei grele lupte și întru cât ea s'a urmat și se urmăze ocașionalmente cu o prudentă ambițiune și nobilă rivalitate națională — de uniți și de neuniți, — avem a mulțami conservarea noastră națională și modestele progrese, ce de 200 de ani încoace am putut realiza în ciuda tuturor contrariilor esistenței și prosperării noastre naționale.

Acesta e adevăratul adevăr, ce reiese din Istorie; acestui adevăr s'ar ne închinăm, din el s'ar învățăm, și vom ajunge la convingerea, că toate câte favoruri și beneficii ni-s'au imbiat și chiar conces de către străini, din politică s'au făcut, cu rezervațiunea mentală de a ni-se retrage în rășii, când politica va pofți; iar toate câte bune am putut realiza și păstra, și le mai avem, numai prudenței noastre și firmității caracterului nostru național avem a-le mulțami.

Dar, s'ar mergem mai departe.

Mulțimea, miile de nobili Valachi din seculii XIII, XIV, XV, XVI și XVII, puternici și bogați, mai toți au perit, prefăcându-se parte mare în aprigi contrari ai cauzei poporului nostru, și ei au perit tocmai, făcându-se cei din Bănat catolici, zic catolici-

chemând pe coloniștii Sași în țară, le-a dat dreptul să se așeze p'ales, după placul lor, unde vor voi pe locurile Românilor — (terra Blachorum) — excepțiune făcând numai cu ținuturile locuite de Maghiari.

Plaiurile românești erau ast-fel privite de „res nullius“, iar bietul Român băștinaș ajunsese privit simplu de „neexistent“ în țara sa.

Ast-fel ținutul dat din partea regelui și năvălit de către Sași a putut fi numit „pământul regelui (fundus regius)“. Din acest fundus regius însă oșpeții Sași făcură după vreme un „Sachsenboden“ și „Sachsenland“ (pământul Sașilor, țara Sașilor). Pe urmă din teoria acestui Sachsenboden oșpeții noștri traseră concluziunea, că pe acest teritor sășesc numai Sasul pôte avea proprietate și mulți secolii de-a rândul de fapt se conformară acestei concluziuni.

Ast-feliu sunt nenumărate casurile:

a) că arieiul Sas, așezându-se într'un loc, a gonit simplamente afară pe șoricelul român. Acesta 'și-a luat catrafusele și s'a retras depărteior pe locuri sterile, în păduri și în munți, făcându-și bietul un sat nou de colibi, pe unde sasul deocamdată nici nu ajungea, și de aceia îl tolera.

b) Dar cu vremea Sasul începuse a exploata și pădurile: pofta de expansiune creștea mereu — și când aceasta era destul de mare, el fără multă ceremonie gonja pe bietul Român și a 2-a și a 3-a oră, tot mai afund, strivindu-l, către muntele steril...

c) Ori cât de afund erau strivite însă comunitățile românești, totuși nu aveau nici un fel de autonomie, ci erau privite drept săsești „usque ad beneplacitum“, căci de, întreg „Sachsenboden-ul“ al lor și numai al lor era!...

Funogiul (primarul comunei săsești) eșea în tot anul cu mare alaiu la satul „de rumuni“, așeza în schimbul unui bacșiș bun pe judele (un fel de primar substituit al său) pe jurați și pe jutari și designa „loc de casă“ însurețior, cari pentru o ferie de vin, 2 pâni și 1 taler își făceau apoi casă pe locul designat de Sas. Însă casa nu putea avea fundament, ci trebuia pusă „pe tălpi“,... ca să se vadă pentru vecie, că nu e pusă pe locul său, ci pe al Sasului, ca să se pôte rădica fără urmă, când Sasul ar comanda să se mute mai sus, și tot mai sus, spre munte!

În chipul acesta poporul băștinaș ajunsese adevărat un paria al veneticului. Și acel popor laș de fapt, afară de tânguiri surde nimic n'a încercat în contra despoierii; a rămas în aceste condiții sute de ani și până la 1848, ba pe unele locuri până la regularea proprietăților prin anii 1870.

S'a împlinit și aici adevărul: *Un popor ce nu combate, nu merită libertate.*

Regularea proprietăților încă s'a făcut pe baza principiului beati possidentes, — și ast-fel noi și azi cunoștem comune săsești, care 'și estind teritoriul zeci de kilometri până sub streșina Românului, așa că cocoșul acestuia, când sare de pe gard, cade pe lo-

papistași, și nu „uniți“, uniune populară și individuală, cu concesii rituale-naționale, pe acel timp neexistând, ci catolici, în urma stăruințelor pontificiale, conform edictului regelui Ludovic I. dela 1366, și a legilor regelui Sigismund dela 1428; iar cei din Transilvania și Partes, făcându-se unii Calvini, alții Catolici, toți numai de dragul domnitorilor și al domniei peste popor!

Dovadă eclatantă, că, nu religiunea prin sineși, nici cea ortodoxă, nici cea catolică este, care salvăzează naționalitatea și cultura și esistența națională a poporului.

În Croația, Valachii cei cu merite și privilegii domnesci colosale, au perit ca vai de ei, prin catolisarea lor parte cu forța, parte prin înșelăciune, pe la 1640; Biserica și mânăstirea lor Marcea prefăcută fiind în școală romano-catolică, întocmai cum astăzi șovinismul maghiar încercă asemenea scop prin școalele așa numite „comunale“ și cele „de stat“.

În Istria același scop a fost ajuns încă mai nainte, tot prin catolisare; adică Românii slavisați.

Tot fapte pozitive, dovedite!

Ei bine; pe baza acestor date istorice pozitive, și cu ajutorul îndreptățitelor ipoteze, eu cred, și nu esit a o spune respicat, că: decă Pontificii romani, cei-ce în seculii 12,

cul Sasului, iar pucelul și vișelul mereu e prins de Sas și Românul zilnic globit din greu...

Să vă povestesc o întâmplare:

Era anul 1883. Trei Sași din comuna G. prind vr'o 10 vaci din marginea satului românesc P. Sar voinicoși românași la margine și protesteză, că vacile s'ar fi aflat pe grădina satului și nu ar fi trecut pe loc sășesc. Sașii nici grijă n'aveu ci fiind-că nu puteu merge la satul lor, decă prin comuna românească, — pornesc cu vacile prin sat. După ei zeci de Români protestând. Atunci unul dintre Sași se întorče și descarcă pușca în masa lor, dar nu nimerește nici pe unul dintre demonstranți, ci, cum mergu pe stradă — nimerește pe un biet bătrîn bolnav, care ședea pe prispa casei sale. Acesta se răstornă cu fața la pământ. Să face mare chiloman. Se adună sute de Români, cari strigă și se vaeră. Cei trei Sași însă trec prin vaetele și sudalmele lor totă comuna delungul și ajung teferi și voioși la satul lor, iar bătrânul rămase bine împușcat.

Ei bine! Mai multă lașitate n'au arătat nici debili indieni, pe cari Columb i-a aflat pe insula Guanahani și cari la primul aspect de Europeni fugu speriați ca vrăbiile ori ca niște timide căprioare!

Indienii nu mai văzuseră oameni albi îmbrăcați și înarmați, dar românii văzuseră destui Sași, le era acru sufletul de acești Sași. Și totuși nici o deosebire între vrăbiile indiene și între căprioarele române!...

(Va urma.)

Din România

(Reîntorcerea Suveranilor în țară). Majestățile Lor Regele și Regina României se vor întorče în țară pe la 20 Septembrie curent.

E probabil că în același timp se vor întorče și A. L. R. Principele Ferdinand și Principesa Maria.

(Bulgarii agresivi.) Dl G. Ionescu, directorul școlii române din Turtucaia, voind să mergă la București în afaceri scolare, a fost arestat la Ruscuc din partea autorităților bulgare, care îl spionau de mai mult timp și credeau să afle la dânsul cine știe ce lucruri compromițătoare.

Autoritățile bulgare au făcut o perchișiție și la școlă, fără să găsească nimic.

Precum se comunică, Bulgarii l'au dus în închisoarea dela Varna.

În urma reclamațiunilor dnei Ionescu, guvernul din București a făcut demersurile necesare, pentru ca valorosul membru al corpului didactic român să fie pus în libertate.

13 și 14 cu tot zelul stăruiau estirparea schismaticilor, încă de pe atunci făcū „Valacho-Românilor“ dela Dunăre și din Carpați și Balcani concesii și favorurile, ce 500 de ani mai târziu făcū Rutenilor, apoi și Românilor, dar mai serios și mai onest decă în Croația și în Transilvania și Ungaria prin Kolonich, astăzi Românii de bună semă mai una mai compaci și înaintați erau în cultura și dezvoltarea națională, și prin urmare mai respectați printre popore, dór chiar factorii politici principali în sud-ostul Europei.

Nu-i vorbă, piedeci au fost, dar o pedecă principală a fost și mai este și astăzi: lipsa de caracter național firm și fics în frunțașii poporului nostru, în cei uniți, ca și în cei neuniți.

Incredințez pe frații din Blașiu, că nu frasa din „România Jună“, și nici ceea, a celor apostrofați de dânsii, ci lipsa de caracter firm, moral și național, la frunțași, a fost și a rămas până în prezent cauza tuturor relelor, tuturor scăderilor și suferințelor noastre naționale!

Firește și acel fatal defect își are cauza și explicațiunea sa, tot după Istorie. Dar despre acesta altă-dată, dacă vom mai trăi și ni-se va da ocașiune potrivită.

Am zis.

Betrânul.

NOUȚĂȚI

Manevrele imperiale din Galizia cari au început la 10 Septembrie în împrejurimile de la Tarnow, Rzeszow, Sanoc și Bartfeld, s'au terminat Sâmbătă, și sunt cele mai mari din toate câte s'au ținut până acum pe continent. La ele au participat 168 batailione, 96 escadrone și 68 baterii, în total cam la 160.000 de oameni, 15.000 cai și 572 tunuri. Conducerea supremă sub comanda domnitorului a avut-o șeful statului major, mareșalul campestri baron de Beck. Manevrela s'au executat ca pe picior de resbel. Între oșpeți se afla atașaii militari ai statelor străine.

Rectificare. În textul memorandumului clerului nostru militar din Nrul 96 pag. 396 colona a 2-a la p. 3 rëndul 6 s'a omis din eróre cuvântul *romano-catolic* și prin acesta se altereză sensul, deci construcția are să sune: preotul militar *romano-catolic* are preferința de a celebra...

La universitatea din Budapesta înscrierile ordinare s'au terminat cu 15 Septembrie. S'au înscris în total 4270 ascultători. Numărul mediciniștilor a crescut în modim-bucurător, înscriindu-se 185 ascultători noi, față de 139 din anul trecut. A scăzut numărul studenților la filosofie cu mai mult de 100.

De astădată un contingent însemnat la universitate dau și domnișorele, care s'au înscris la diferite facultăți. Precum se raportează, la facultatea medicală s'au înmatriculat vr'o 18 ascultătoare de anul I, la filosofie aproape 70 dșore. Sexul feminin e reprezentat cam prin 10% din suma totală a ascultătorilor. Cariera medicală și farmaceutică s'a deschis pe seama femeilor în zilele acestea și în Austria.

Denumire. Dl Nicolae Vătășan cler. abs. și prof. censurat dela facultatea de științe naturale și matematică din Cluj, a fost denumit profesor la gimnasiul de stat din Beregszász.

Cununie. Dl Nicolau Chirciu, cler. abs. și dșora Virginia Cențu, fiica preotului nostru din Șirnea (Bran) și-a sêrbat cununia Duminică în 3/16 Septembrie.

† **Aron Densușanu**, profesor la universitatea din Iași și un valoros scriitor român a repausat în Sâmbăta trecută. Mórtea nemilosă ni-a răpit numumai un lucrător laborios pe terenul sciinței, ci și un ferbinte luptător pentru drepturile naționale ale poporului român.

Din viața plină de activitate a regretatului profesor împărțăm — după *Enciclopedia română* — următoarele date:

Aron Densușanu, poet și critic român, s'a născut la 1838 în comuna Densuș comitatul Hunedorei, din familiă nobilă română Pop de Hațeg; numele Densușanu i-s'a dat de profesorii din Blașiu pentru a-l deosebi de multe nune Pop. Studiile și le-a făcut la călugării franciscani din Hațeg (1846), la gimnasiul din Blașiu (1852—1860), și la academia de drept din Sibiu (1860—1864), unde a colaborat doi ani la „Amicul școlii“.

În 1864 s'a căsătorit și așezat la Făgăraș, ocupându-se cu advocatura și fiind conducătorul opoziției române până la 1875. În 1873 i-s'a intentat un proces politic, pentru care a stat în închisoare o lună de zile. În decursul activității sale politice a întemeiat ziarul „Orientul latin“ în colaborare cu Nic. Densușanu, Teofil Frâncu și Ioan Lăpădat.

Persecutat de adversarii săi politici, s'a mutat în 1875 la Brașov, ér la 1880 a trecut în România, și la 1881 a ocupat catedra de limba latină la universitatea din Iași unde, dela 1883 a suplinat și catedra de limba română. Aici a terminat, după o muncă de aproape 20 de ani, epoea națională „Negriada“ și a continuat cercetările sale asupra istoriei limbei române. Mai înainte la 1875 a publicat în Brașov un studiu istoric-politic „Românii și Maghiarii“, în care pledeză pentru o luptă intransigentă și pentru unirea Românilor din Austro-Ungaria în un corp național. „Negriadei“ i-au urmat si alte numeroase scrieri de valoare.

Din partea familiei am primit următorul necrolog:

Jalnicii Elena, soție, Elisa, Ovid, Elena, fii, Vespasian Erbiceanu, ginere, Ovid Erbiceanu, nepot, Benjamin, Nicolae, frați, Iosefina G. Densușianu, Petru Pipoș, cumnați, Alexandru Densușianu, nepot, Octavia și căpitan A. Stoianovici, familiile Circa, Erbiceanu, Pușcariu, Stoianovici, Moroianu, cu inima zdrobită de durere fac cunoscut pierderea prea iubitului lor soț, tată, frate, cumnat, unchiu și văr *Aron Densușianu*, profesor universitar încetat din viață, după o lungă suferință, la 2 Septembrie, orele 3. a. m. în etate de 63 de ani. Cortegiul funebru aplecat de la locuința decedatului, strada Ralet 6, Luni 4 Septembrie, orele 2 p. m.; iar ceremonia religioasă a avut loc la Cimitirul Eternitatea. Fie-i țărâna ușoară, și memoria eternă! Iași, 2 Septembrie 1900.

Necrolog. Primit următorul anunț dureros: Silviu Suci, secretar ministerial, cu inimă frântă de durere anunță, că prea iubită sa soție, Elena Suci născ. Șierban, în al 40-lea an al etății și în al 15-lea al fericitei căsătorii după grele suferințe și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului. Prohodul s'a ținut după ritul gr. or. român în casa mortuară din Budapesta, strada Lăncid 8, de unde rămășițele pământești ale scumpei defuncte s'au așezat spre odihnă eternă Vineri, la 14 Septembrie în cimitirul din calea Kerepes. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Vesuvul în activitate. Din Roma se anunță, că *Vesuvul* a început se înspăimînte de nou pe locitorii din comunele situate în apropiere prin dese erupțiuni.

În zilele trecute o ploie de cenușă a căzut peste comunele situate înspre țărmul mării.

Bubuiturile suterane sunt tot mai dese. Locuitorii din Resina și Torre del Greco au fost alarmați de o puternică ploie de petri și revărsare de lavă din craterul de mijloc.

Timbrarea epistolelor și cărților postale pentru străinătate. Direcțiunea postelor ungare avertissează publicul asupra pagubelor considerabile și a neplăcerilor, ce se cauzează prin aceea, că epistolele și cărțile postale cu destinație pentru străinătate, în special pentru Austria nu sunt timbrate amensurat tarifului. Pentru evitarea neajunsurilor reamintim taxele de francare ce sunt în vigoare după tariful din 1 Ianuarie 1900: pentru *străinătate* adică taxa unei epistole simple este 25 bani și a unei cărți postale 10 bani. Pentru *România* taxa unei epistole până la 15 grame este 25 bani, 6r în comunicația limitrofă (partea Transilvaniei până la Murăș și comit. Bistrița-Năsăud) este 10 bani; pentru *Austria*, *Bosnia-Herțegovina*, *Germania*, *Serbia* și *Muntenegru* taxa unei epistole simple este 10 bani, 6r a unei cărți postale e 5 bani.

D. Th. Burada, cunoscutul cercetător al urmelor despre români în celelalte țări se află la *Serajevo*, capitala Bosniei.

Dsa a găsit pe lângă alte urme de Români, și următoarele sate cu numirile cele mai curate românești ca: Stupari, Lupanari, Cotor, Clăbucu și altele.

Prin acele ținuturi există locuitori, cari se numesc: Pădure Constantin, Bucur Dragomir, Bulbuc Constantin, Duta Anton, Varză George, Vlah Anton, Rață George, Vărescu, Pînful, Șumbul, Negru, Cobză, Balianu, Baci, Basaraba, Sulă, Turbă, Pandur, Condrea, Roșcu etc.

Reuniunea meseriașilor din Sebeș „Andreiana” invită la *Concert-Teatru* ce l'va arangea din incidentul sfintei biserici renovate din Sebeș, Duminecă 10/23 Septembrie a. c. în sala cea mare a hotelului „La leul de aur”. Prețul de intrare loc I. 2 cor., loc II. 1 cor. 40 fil., loc. III. 1 cor., galerie 60 fil. Venitul curat e destinat în favorul „Fondului pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor meseriașilor din Sebeș și jur.” Oferte maritimose se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale publică.

Program: I 1. Cuvânt ocașional la desvălirea drapelului „Andreanei”. 2. Să cântăm azi în cor, cor miest de Haydn. 3. a) Cine n'are dor pe vale, cor miest de G. Șorban. b) Țiganul la vînat, anecdotă de T. Speranță. 4. Copilă tu ești gata, cor miest de F. Mendelsohn. 5. a) Țiganul cinstit, anecdotă de T. Speranță. b) Eu mă duc, codrul rămâne, cor miest de G. Șorban. II. Sărăcie lucie comedie

într'un act de J. Vulcan. Persoane: Sêvu Jernilă, episcop, Petru Ursu. Veselina, fida lui, Saveta Moga. Joța, căraș, Petru Muntean. Viligă, nebunul satului, Simion Androne. Trăilă Liliac, ficior holteiu, Petru Opincar. Sanda, țigancă vrăjitoare, Joan Reftea. Feciori, Fete, Popor. III. Dans.

Botezul la Chinezi. Solemnitatea botezului este pentru noi și creștinare și primirea numelui.

La Chinezi botezul este numai primire de nume. Ei obicinuesc să se boteze de șese ori.

Primul botez se face la vîrsta de patru ani. Atunci copilul e ras în cap și se dă nume: *A Yan, A Sans, A Luk*, etc. Tote aceste însemnăzări sunt: 1, 2, 3...

La 6 ani copilul e trimis la școală. Atunci i-se dă al doilea nume, care însemnăzări pe românește merit născînd, scriere perfectă, etc.

Al treilea nume se dă când se însoră; al patrulea nume când se face funcționar, al cincilea i-se dă dacă se face neguțător; al șaselea i-se dă când mîre.

Foc în Poplaca. Ieri, Luni în 4/17 Septembrie a. c. a izbucnit un foc grozav în comuna *Poplaca* (lângă Sibiu). Focul s'a început la orele 1 p. m. și a prefăcut în cenușe 30 de case, dimpreună cu toate supraedificatele aparținătoare. Focului a căzut jertfă și o băiată de 6 ani. Pagubele sunt enorme și după cum aflăm asigurați sunt foarte puțini. Laudă merită pompierii din Rășinari, sub conducerea căpitanului lor D-l M. Lungu, cari au localizat focul.

Omelele — în vizită. Din *Ponor* ni se scrie: Pelângă recolta slabă în cereale, omelele ne-au pustiit totă recolta de varză, ba ce e mai mult, după ce au isprăvit cu curechiul au umplut drumurile; s'au năpustit asupra caselor 6menilor suindu-se pe părăți, înfrînd chiar și în case. Oamenii strigă că ne mîncă viermii de vii. Bătrânii satului zic că acesta nu au mai pomenit-o.

Cel mai bătrîn pom din lume, e fără îndoială arborele numit „Vo” în orașul sfînt Amarupa din Birma, plantat la anul 288 înainte de Christos. Vechimea acestui arbore se dovedește prin documente istorice. După o tradiție indiană, acest arbore s'a format din ramura unui smochin, sub care s'a repausat Buda în Uromelga când a fost divinisat.

Distincție înaltă. Cunoscuta și renumita firmă F. J. Rudolf Hotter, farmacie (Veterinär-etablissement), Viena XII/2, Schönbrunnerstrasse 182, care are înaltă onoare de a putea lîfera eminentele sale preparate veterinare grajdurilor Altei Sale ces. și reg. Domnului arhiduce Otto a fost distins prin serisorea următoare din camera Altei Sale de mai sus:

Domniei Sale Domnului F. J. Rudolf Hotter, farmacist, în Viena. Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că cu absorbinalul sunt foarte mulțumit, așa, că acela se va întrebuința totdeauna în grajdurile Altei Sale ces. și reg. Domnului Arhiduce Otto și-l pot recomanda călduros fiecăruia. Subscrie: I. Romwalter, erzherzog. Stallmeister, Wien, Augarten, 1 Octombrie, 1900.

Din Borgo-Prund.

Motto: „Ars longa; vita brevis”.

Onorată redacțiune!

Cetesc și eu „Telegrafatul Român”, dar arareori am văzut să apară în acesta fîie v'r'o corespondență din romantica noastră vale a Bărgăului. Nu ca să apar cu o corespondență în public, nu pentru ambițiunea de: Cicero pro domo sua, vin și v' rog respectuos a publica cele ce vi le scriu, ci simplu ca din cele ce voi desfășura mai la vale P. T. cetitori să potă trage învățătură și folos în întreprinderi bisericiești și să vadă ce folose grandioase se pot obține, unde parochienii țin mîna în mîna cu preoții lor și unde și preotul este la înălțimea misiunii sale. Ca premisă îmi permit următoarele: Poporațiunea din Valea-Bărgăului, în mare parte gr. or., a aparținut odinioară regimentului al II-lea de graniță, cu stabul în Năsăud. Din grănițarime a fost dedată la disciplină și activitate și

aceste însușiri le are în cea mai mare parte și acuma. Deși bine disciplinați și activi, dar astăzi acesta populație începe a da îndrăp materialmint.

E știut, că unde nu sunt isvîre de câștig, acolo totul decade. Am avut noi munții noștri, pădurile noastre seculare colosale acestea dau venitul populației: astăzi nu mai avem decît nesce câmpii mai mult sterile. Ni s'au luat de stat și cu ele ne-a dispărut mijlocele de existență. Deși ni s'a tăiat isvîrele de existență, totuși populația încă și astăzi e activă, și te miri că de unde mai câștigă parale, ca să-și facă școle și biserici, în cari își mai pîte conserva datini și limbă.

Edificiile de școle și biserici din parochii arată hărnicia și bunăstarea credincioșilor sau contrariul bunăstării și hărniciei.

Acestate premise, trec la obiect. Și obiectul îmi e spațiosul și pomposul edificiu al bisericei gr.-or. din Borgo-prund, tractul Bistriței. Genesa acestei biserici e următoarea: S'a edificat în anul 1837 la comanda oficerilor militari prin munca și speșele populației gr.-or. din Borgo-prund. Turnul însă în proporție cu subedificatul era prea scund, de aceea la anul 1879 turnul s'a construit din nou, s'a acoperit cu tinichea, s'a provăzcut cu orologiu, clopote nouă și parafulger și mai multe alte scule bisericiești. Speșele 6000 fl. La anul 1898 s'a acoperit cu tinichea și subedificatul bisericei și s'a colorat pe dinafară. Speșele 2500 fl.

Esteriorul bisericei era acuma în totă pompa; dar în interior iconostasul de un sistem vechiu nu corespundea; de-aceia în vara anului curinte din repartiția poporațiunei gr.-or. s'a construit și așezat și un iconostas nou, și s'a pictat părății pe din lăuntru edificului. Speșele la acestea 4500 fl. Deci suma tuturor speșelor de mai sus face 13,000 fl. sumă mare scosă din munca și sudorea poporului credincios gr.-or. Asudat'au la acesta poporul, comitetul parochial; dar asudat'a mai vîrtos veteranul, bunul și activul paroch și protopop onorar Teodor Vrășmaș. Asudat'a decînd î-l avem între noi și harnicul și evlaviosul al II paroch dl Iuliu Suceava. Mult au alergat ambii dimpreună cu domnul primar comunal Teofil Vlad până ce au găsit pe cel chemat, pe dl profesor de sculptură și pictură dela școla de meserie din Cămpulungul Bucovinei: Ioan Pășlea — de origine bănațan. — Și nu s'a înșelat, căci în dl profesor I. Pășlea a aflat pe adevăratul artist în ale iconostaselor. Nu sum specialist în arta sculpturii și picturii; dar totuși pot afirma cu siguranță, că astăzi biserica din Borgo-prund e fala bisericelor din cele 8 parochii de pe „Valea-Bărgăului”. Când intri în lăuntru ei, rămîi încîntat. Iconostasul efteuit de dl prof. I. Pășlea, — acompaniat de cei 7 bravi tineri români bucovineni absolvenți ai școlei de sculptură și pictură din Cămpulung — conține atîta tehnică, încât îți presintă un ce complet artistic. Insu-și dl protopop tract. Simion Monda în instructiva și mădușoa sa predică dela sântirea iconostasului a afirmat, că acest iconostas „e o artă, e un cap de operă”. — Durere că biserica din Borgo-prund nu e situată în metropola archidiecezei, căci ar putea servi în întreg înțelesul de catedrală metropolitană. Intreg iconostasul e după ritul oriental, din material de lemn, obdus cu aur și înpeștriat cu minunate arabescuri. (Va urma.)

Anuarul reuniunei sodalilor.

Din anuarul I al reuniunii sodalilor români din Sibiu reproducem următorul capitol:

Reuniunea în serviciul copiilor seraci.

În vara anului 1898 un comitet de acțiune consistător din meseriași din loc, ne adresază apelul să ne înscriem membri la Reuniunea, ce intenționează a crea, în scopul ajutorării la Crăciun a copiilor săraci încă neobligați la școală fără deosebire de confesiune și naționalitate. Urmînd acestei învîtări, mai mulți dintre membri Reuniunii noastre s'au înscris de membri la Reuniunea de ajutorare, care odată alcătuită, în luna Novembre 1898, aranjază o producțiune de binefacere cu concursul Reuniunii „Tipografia” și „Eintracht”, cu al unui grup de diletanți, cu al muziceei militare și cu concursul Reuniunii noastre,

care a executat corul mixt „Stăncuța” de Musicescu, 6r la aplausele frenetice ale publicului, corul nostru a mai cântat afară de program „La o rîndunea” și „Cîntecul marinarilor”. Primul debut al corului nostru în rînd cu alte coruri ale Reuniunilor străine de nîmul nostru și în fața publicului german a dovedit, că corul nostru se pîte măsura în prestațiuni cu fiecare. La producțiunea aranjată de aceeași Reuniune în 1899, corul nostru a fost des și viu aplaudat în urma executării compozițiilor „Trecui valea”, cor mixt de Iac. Murășan și „Fîie verde pup de crin” de Tim. Popovici. La posta umoristică, aranjată în sêra producțiunii, au fost angajate de factori postali coristele noastre d-șorele Maria Costea și Evelina Luca.

Mica colectă întreprinsă între noi în favorul „Reuniunii de ajutorare” a dat rezultatul de fl. 3.55, pe cari i-am administrat Reuniunii amintite.

Cu scop de a mișca și inimile îndurătoare ale publicului nostru în favorul marelui număr al săracilor noștri lipsiți de îmbrăcăminte și alimente, lipsă pe care o simt — precum o știm cu toții — mai ales la sêrbătorile noastre, comitetul a întreprins pe la finea anului 1899 o colectă în bani, alimente și îmbrăcăminte, ce se se împartă între săracii noștri în ajunul Nașterii Domnului nostru Iisus Christos din a. c. Despre rezultatul îmbucurător al acestei întreprinderi, din care s'au încălzit multe inimi amorțite — vom da sêmă în raportul nostru de pe anul de față. Aci amintim numai, că din sumele dăruite de binefăcătorul nostru pîr. Constantin Cothîșel, am destinat fl. 2 în scopul aci urmărit.

Notiță literară.

Am primit la redacțiune:

Magnetoterapia sau vindecarea bôlelor prin magnetism, de Dr. Iosif Gratzinger din Viena cu 22 heliogravuri în text. București, editura librăriei H. Steinberg, str. Gabroveni 10. Prețul 1 leu 50.

Autorul acestei scrieri ca medic în Viena s'a indeletnicit cu magnetismul ca mijloc de vindecare și și-a câștigat nume în cercuri largi prin succesele obținute. În scrierea acesta se arată în ce consistă magnetismul uman și dovezile despre existența acestuia; se face distincția dintre magnetism și hipnotism și se expun aplicațiile magnetismului ca mijloc de vindecare, citându-se o mulțime de casuri de bôla.

„Enciclopedia Română”, publicată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, de Dr. C. Diaconovich, prim-secretarul Asociațiunii.

A apărut fasc. XXI, cuprinzînd numeroase articole între *Kemet — Libellatici*, este întăiul fascicol din vol. III al acestei valorose publicațiuni. În acest fascicol încă aflăm o serie de articole de interes special românesc, dintre cari amintim:

Kiajna, Kilia, Klein Ioan Inoc. și K. Samuil, Knezi, Kogălnicean, Kostake, Kovács, Kretzulescu, Lăcustă Ștefan, Lahovari, Lambrior, Lăpădatu, Lascar, Latsco (Dr. Onciul), Lăuran, Laurențiu, Laurian, Lazar George (cu ilustr.), Lăzăriciu, Lecca, Lemeni, Leon, Leonardescu, Leurdeanu. *Biografii străine*: Kemény, Kepler, Kerner, Kiepert, Kisfaludy, Kisseleff, Klapka, Klopstock, Koch, Kôlcsy, Kôrner, Kosciusko, Kossuth, Kotzebue, Krapotkin, Krüger, Kuprili, Laplace, Laski, Lassalle, Laudon, Laveleye (I. I. Nacian), Lebrun, Legrand, Leibniz, Leo, Leonardo da Vinci, Leopardi, Leopold, Lepsius, Lesseps, Lessing, Leuchtenberg, L'evasseur (I. I. Nacian). *Articole de istorie, geografie, etnografie*, etc.: Kissingen, Königgrätz, Kurgane (T. Antonescu), Lac, Ladislau, Latini, Lemberg, Leyden, Liban. *Igienă*: Lăptăria, Lapte (I. Felix), Lăuzia (I. Felix), Lavement, Lepre (I. Felix). *Alte articole*: Lac, Lampa, Lăna, Laringe (cu ilustrațiuni), Latină, limba (Tik-tin), Lăutar (T. Cerne), Lectura, Legat, Lege, Legislațiune, Legitimațiune, Lemn, Leu, Leucocit, Levant, etc.

Abonamentele se fac la W. Kraft în Sibiu (deposit general pentru România E. Storck, București) și se primesc numai pentru publicațiunea întregă. Prețul de prenumerare pentru un tom broșurat cor. 20.—, legat cor. 23.20 (în România: lei 25.—, resp. 28.50).

Nr. 560/900

[179] 2-3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela scôlele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune în protopresbiteratul Geógiului, se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Banpotoc, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit și lemnele necesare de foc.

2. Glod, cu salariu anual de 600 cor. și lemne de foc.

3. Fizeș, cu salariu anual de 600 cor. și doi stânjini de lemne.

4. Vermaga, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit și lemnele necesare de foc.

Concurenții la vre-unul din aceste posturi au să-și asternă cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Hondol, 29 August, 1900.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geógiului.

Vasile Pipoș
protopresb.

Nr. [177] 3-3

Concurs

Pentru ocuparea a II-ua posturi învățătoresci la scôla română gr. ort. din comuna Paloș, protopresbiteratul Cohalmului, comitatul Târnăvei-mari, se deschide concurs cu termen de 15 zile.

Dotățiunea acestor posturi este de câte 600 cor. din repartitiune dela popor și din ajutoriu dela Prea Ven. Consistoriu Archidieceșan și se va plăti în trei rate decursive, bani de cuartir după trebuință și lemne de foc.

Aleșii numai după un an de probă vor ocupa posturile în mod definitiv.

Concurenții cântăreți vor fi preferiți, de ôrece prelângă instrucțiunea în scôla din obiectele prescise vor fi însărcinați și cu instruirea și conducerea cântărilor atât lumesci cât și — mai ales — bisericesci în biserică și a da ajutoriu la strănă cantorului.

Reflectanții la aceste posturi au a-și înainta cererile lor, instruite conform normelor în vigoare în termenul deschis, la oficiul protopresbiteral concurent.

Paloș, din ședința comitetului parochial ca senat școlar ținută la 23 August 1900.

Patrichiu Pintea *Toma Lascu*
președ. comit. și paroch notar

Vidi!

Nicolau D. Mircea
prot.

Nr. 3748/1900.

[178] 3-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **vîce-notar** devenit vacant în comuna Poiana, comitatul Sibiu, cercul Mercurea, se escrie prin această concurs cu următoarele emolumente:

1. Salar anual 600 cor.

2. Paușal de locuință și lemne 100 cor.

3. După darea, aruncul comitatens și comunal ridicat 1/2% ca remunerațiune.

Cererile concursuale instruite cu documentele de calificatiune, despre cunoștința limbilor și ocupațiunea lor de până acum, au de a se prezenta subscrisului *până în 26 Septembrie a. c.*

Mercurea, în 9 Septembrie 1900.

Pretorele cercual suprem:

Mangesius.

Redactor prov. Dr. Elie Cristea.

Neauzit de eftin!

355 bucăți obiecte importante numai pentru 3.60 Coróne.

1 orologiu aurit elegant dimpreună cu un lanț frumos cu garanță în scris de un an, 6 bucăți batiste fine colorate sau albe, cu perle orientale, podoba cea mai frumoasă pentru dame, 1 inel draguț pentru domni cu imitație de pētră scumpă, și pentru dame, 1 garnitură de nasturi aur-double pentru manșete și cămașe, toate cu mecanism patent, 1 sipcă de sugarete admirabilă cu chihlibar, 1 briceag foarte fin, 1 bucată săpun pentru toaletă, 1 portemoneu de piele, 1 oglindută cu cutie, 1 păreche butoni cu imitație de brillant, 1 notiț pe vecie, 20 obiecte necesare la corespondență și încă alte 255 obiecte diferite, cari sunt necesare în casă, gratis. Toate dimpreună cu orologiu, care singur valorează banii, costă numai **Cor. 3.60.**

Pentru obiectele, cari nu convin, se trimite banii înapoi.

Se trimite pe lângă rambursă prin casa Erste Krakauer Versandhaus

[176] 2-3 **F. Windisch**
Krakau Nr. B./IV.

Anuarul I

al

„Reuniunii sodalilor români din Sibiu”

publicat de

Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vânzare cu prețul 1.20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidieceșane.

La Librăria Tipografiei archidieceșane se află

3 prapori gata

ca mustre: unul de mătase grea damast, mărimea 85/155 cm. și costă 128 cor., unul de camgarn fin, mărimea 120/175 cm, costă cor. 108, 3er al III-lea din pânză de in cer-nită foarte trainic și frumos, mărimea 120/170 cm. cu 63 cor. Toți sunt fără prăjină; cu prăjină se adaugă la prețurile indicate încă câte 10 cor. Se primesc însă și comande pentru alte mărimi cu ori și ce fel de icône. Observăm, că praporii sunt fiecare din câte o singură bucată și icônele sunt pictate pe însăși stofa praporelui, praporii din multe bucăți costă cu mult mai puțin.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/2 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50. delătură toate umflăturile și depunerile de grăsimi fără să vateme părului. Întărește nervii atacați și slăbiți, delătură și distruge toate nodurile în mușchi, și servește și ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din cauza fearelor, apoi în contra aricături umflărei copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvânt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter, pentru cai și vite cornute

1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus excelent la nutremânt, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a se folosi la toate suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/2 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4-6 săptămâni. (boală învechită).

In *Tipografia archidieceșană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasăntei

Născătoare de Dumnezeu

și

alte rugăciuni

urmate de Sinaxarin pentru tot anul și Păschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat	fl. —.85
jumătate pânză	1.05
în piele roșie	1.25
Ediția fină în piele neagră	2.—
piele chagrin	2.60
în mătase	3.85

Se află de vânzare la

Librăria Tipografiei archidieceșane,
Sibiu.

In *Tipografia și Librăria archidieceșană, Sibiu*, se află de vânzare

Sidoxia,

cestiunea dotațiunei archiereului ort. român din Transilvania,

de

Mateiu Voileanu.

Prețul 30 cr.

La **Librăria Tipografiei Archidieceșane** se află de vânzare:
Ce-i cerul de Camille Flammarion C. 1.50
Din romanul unei vieți, de Stefan

Braborescu 1.—
trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Au apărut:

Juvenilia
Proză și versuri

de

Sextil Pușcariu

à 1 C. 60 fl.

—*—
Iulian Devale

Epigrame

Prețul 1 cor.

Se pot procura dela *Librăria Archidieceșană, Sibiu.*

In *Tipografia și Librăria archidieceșană* au apărut

Treptele formale

ale

învățământului

de

Dr. Petru Șpan.

Prețul 1 C. 60 fl

Se pot procura din

Librăria tipografiei archidieceșane
Sibiu.

La *Librăria Tipografiei archidieceșane* se află de vânzare

Dintre imitațiunile

lui

Ioan dela Buceci.

Partea I.

Prețul 2 cor., plus 20 b. porto.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidieceșană:**

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: Rânduēla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele și altele.

Prețul unui exemplariu legat simplu **1.60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3.20 cor.** plus porto postal **30 bani.**
Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria Tipografiei archidieceșane.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate număróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Să se ceară numai preparate de ale lui Hotter și să nu se primescă altele. Deposit în farmacii și Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia orașului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váci körút 17 și la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly uteza 12.

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii și mușchii până la bătrânețe înaintată totdeauna puternicii și vîoi, pune în stare pe animal să presteze cele mai mari strapații și fugi, să înțelege după frecare cu fluidul „Training“.

Să mai folosește cu succes uimitor la toate urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I și II

1 kg. fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare și cu acesta prosperarea porcilor, foarte acomodat în contra orbalului (brâncă); Nr. II este de a se întrebuița la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot felul de colică și contra opririi udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 41-104

Editura și tipariul tipografiei archidieceșane,